

Tokaji Kutatóintézet Nonprofit Kft
3915 Tarcál,
Könyves Kálmán út 54.

Telefon: +36-47-380-148
E-mail: info@tarcalkutato.hu
www.tarcalkutato.hu

Tokaji borvidék növényvédelmi előrejelzése a tavaszi munkák megkezdésének időszakára 2023.05.15

Az április eleji, kimondottan hideg időjárás lassította a szőlő élettani folyamatait, így a megszokott képest némileg későbbi fakadással indult a 2023. évi vegetáció. Valószínűleg az enyhe tél hatására nagy számban teleltek át és sajnos igen jelentős rügykártételt okoztak az ékköves araszoló és a fűbagoly-lepkék hernyói.

A szintén nagy számban áttelelő fitofág atkák és a tripszfajok kártétele jelenleg azokban az (elsősorban Hárslevelű) ültetvényekben szembeötlő, ahol a fakadást nem kísérte gyors hajtásnövekedés. Bár április végére csökkent a feltalaj vízkészlete, a magasabb hőmérséklet hatására intenzíven növekedett a sorköz, sorolja gyomflórája, időszerűvé téve az első gyomirtási beavatkozást. Némely ültetvényben jellemző a heterogén fakadást követő nem kiegyenlített hajtásfejlődés.

Az egész borvidékünkön a megszokotthoz képest picit csúszott a vegetáció indulása, de mára elmondható, hogy fajtától, fekvéstől, kitettségtől függően 2-6 leveles állapotnál tartanak a növények.

Szőlőmunkák

A megfelelő óvintézkedések betartásával a gyomirtás kezelései rügy pattanás után is elvégezhetők.

Az ültetvényekben általában glifozát hatóanyagú készítményekre építjük a technológiát. Különösen indokolt ez ott, ahol évelő gyomok is vannak a területen. A kezelés kiválóan kiegészíthető a tartamhatás elérése céljából az alábbi hatóanyagokkal (egy tankkeverékben):

- Pendimetalin: főleg a magról kelő egyszikűek (muhar fajok, kakaslábű, rozsok fajok (T1 ősszel kelő)) ellen biztosít tartamhatást. Gyengébb vízdékonyságának előnye, hogy még nagyobb mennyiségű csapadék esetén is biztosítja a hosszabb hatást, hisz így tovább van jelen a hatóanyag a felsőbb talajrétegben.
- S-metolaklór (engedélyokirat szerint kizárólag „nem termő” ültetvényben használható): főleg a magról kelő egyszikűek (muhar fajok, kakaslábű, rozsok fajok (T1 ősszel kelő)) ellen biztosít tartamhatást.
A pendimetalinhoz képest a jobb vízdékonyságának előnye, hogy kisebb mennyiségű bemosó csapadékkal is biztosított a tartamhatás. Sok csapadék viszont hamarabb felhígítja a talajban.

- Flumioxazin: főleg a magról kelő kétszikűek ellen (tyúkhúr, pásztortáska, eb szikfű, parlagfű, disznóparéj, libatop) biztosít tartamhatást. Előnye továbbá, hogy a már kikelt gyomnövények levélen keresztül is felveszik. Kisebb permetezési hibák esetén pedig a bemosó csapadék hatására azon gyomnövényekre is hatással van gyökéren keresztül, amelyeket nem ért közvetlenül a permetlé, de a fejlődésük során a növekvő gyökérrendszerük révén találkoznak a hatóanyaggal.
- Flazaszulfuron: főleg a magról kelő kétszikűek ellen biztosít tartamhatást, de néhány egyszikűre (például kakaslábű) is kiterjed a hatása. Előnye továbbá, hogy a már kikelt gyomnövények levélen keresztül is felveszik. Kisebb permetezési hibák esetén pedig a bemosó csapadék hatására azon gyomnövényekre is hatással van gyökéren keresztül, amelyeket nem ért közvetlenül a permetlé, de a fejlődésük során a növekvő gyökérrendszerükkel találkozik a hatóanyag.

Fontos továbbá megjegyeznünk azt, hogy a már kihajtott ültetvényben is alkalmazhatunk kémiai gyomszabályozást, természetesen megfelelő körülményekkel.

Glifozát hatóanyagú termékek esetén különösen figyelni kell arra, hogy a permetlé ne érje a szőlő zöld növényi részeit.

Piraflufen-etil-t tartalmazó készítménnyel lehetőségünk van a sarjhajtások eltávolítására (leperzselésre). A művelet sikeres végrehajtása után biztonságosabban elvégezhető a glifozát kezelés a fent említett hatóanyagokkal való kiegészítéssel is.

Kórokozók

Lisztharmat

Az enyhe tél hatására sajnos számolnunk kell azzal, hogy a lisztharmatgomba kazmotéciumai sikeresen és nagy mennyiségben átvészelték a telet, így bizonyára rendelkezésre fog állni a fertőzéshez szükséges inokulum (fertőző anyag) mennyiség. Ebből adódóan nagy figyelemmel kell kísérnünk az ültetvény fejlődését, hisz a szőlőnövény törzsének, karjának kéregrepedéseiben áttelelő szaporítóképletek biztosítják a kórokozó intenzív fertőzését. A meleg időjárás beköszöntével elindul az aszkospórák szóródása, amely a lisztharmat intenzív terjedését eredményezi. Fontos, hogy fokozottan figyeljük a törzshöz közeli levelek fonáki részét, mivel az áttelelő szaporítóképletek szóródása ezeket a növényrészeket éri el először és innen indulhat meg az intenzív fertőzés.

Az első kezelés hamarosan aktuálissá válik. Javasolt az elemi kén használata. Szakmailag indokolt a gyors hajtásnövekedés megindulásával, felszívódó hatóanyag alkalmazása az elemi kén mellé. Ebben az időszakban többek között tebukonazol, tetrakonazol, penkonazol, hatóanyagú készítményekkel költséghatékonyan felléphetünk a korai lisztharmatfertőzés ellen.

Peronoszpóra

A kórokozó első tüneteinek megjelenése nagyban függ az időjárási körülményektől (csapadékos időjárás, hosszabb levélfelület nedvesség kedvez a gombának). Folyamatosan figyelemmel kell kísérnünk a szőlő fejlődését és abban az esetben, amikor az időjárási körülmények indokolják, érdemes preventív (megelőző) jelleggel fellépni a fertőzés ellen.

Az első kezeléshez javasolt ditianon, folpet hatóanyagtartalmú készítmény használata. Az intenzív hajtásnövekedés megindulásával indokolt lehet kombinálni cimoxanil hatóanyagú termékkel.

Fás betegségek

Azokat a tőkéket, amelyek tavasszal nem hajtottak ki, érdemes mihamarabb visszavágni, hogy meggyőződjünk róla, hogy élnek e. Abban az esetben, ha nem él a növény, indokolt a tőke teljes eltávolítása (lehetőleg minél nagyobb gyökérrésszel) hisz lehetséges, hogy ESCA vagy Eutypa miatt pusztult el. A kivágott részeket meg kell semmisíteni. A pótláshoz használt oltványok beöntözésekor mindenképp javasolt trichoderma gombát tartalmazó készítmény használata, amely elpusztítja a fás beteg-

ségeket okozó káros gombák talajban élő szaporítóképleteit. Mindemellett segíti a tőkeeltávolítás után, a talajában maradt beteg gyökérrészek lebomlását.

Kártevők

Tarka szőlőmoly

Rajzása elkezdődött. A fogott egyedek száma településenként, dűlőnként nagyban eltér. Általánosságban elmondható, hogy az első nemzedék elleni védekezést idén május második felére célszerű időzíteni. Figyeljük a rajzást és a rajzáscsúcsban avatkozunk be. Számos készítmény közül választhatunk. Alkalmazhatunk piretroid hatóanyagot. Itt figyelembe kell venni a méhveszélyességet! Virágzó kultúrában (az aljnövényzetben virágzó gyomok is annak minősülnek) csak méhkímélő technológiában alkalmazzuk.

Bacillus thuringiensis, Klorantraniliprol, Tau-fluvalinát hatóanyagú készítmények méhekre nem veszélyesek.

Atka, tripsz

Az ültetvények bejárása során eddig több helyen is tapasztalható a kártevő jelenléte. Azt azonban fontos megjegyezni, hogy ez az egyes ültetvényekben nagymértékben eltérő lehet. A száraz, melegedő időjárás kedvező számukra. Gubacsatka fertőzés általában kisebb veszélyt jelent, azonban ha takácsatka jelent meg a területen, akkor érdemes mihamarabb beavatkozni! Kisebb mértékű észlelés esetén magasabb kéndózis használata indokolt. Komolyabb probléma esetén speciális akaricid használata szükséges.

Tripsz kártétel esetén jelenleg nem áll rendelkezésre engedélyezett készítmény, de a rovarölőszerek nagy részére érzékeny, így akár piretroidokkal is sikeresen kordában tartható a probléma.

Vad

Leginkább az erdőközeli ültetvényekben kell számítanunk a kártételre.

A kártétel megelőzésére kiváló hatékonysággal alkalmazható állati zsiradék (birka-faggyú) tartalmú készítmény. Könnyen kezelhető és kipermetezhető formulációja révén, nagy hatékonysággal védi az ültetvényt.

Péter Ákos

Növényvédelmi szakmérnök, kertészmérnök – szőlész-borász